

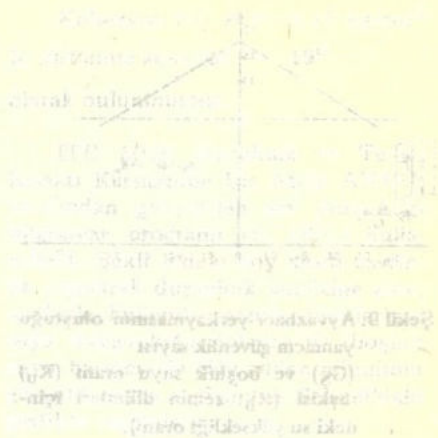
TÜRKİYE 2. MÜHENDİSLİK JEOLOJİSİ SIMPOZYUMU

TÜRKİYE JEOLOJİ KURUMU adına "Türkiye 2. Mühendislik Jeolojisi Simpozyumu—Eriyebilir kayalarda Mühendislik Jeolojisi Sorunları'nın açılışında yapılan konuşma

Günümüzde, yerbilimlerinin toplum yaşamı üzerinde gittikçe artan etkisi yadsınamaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Yerbilimleri, özelikle yatırımlara ve toplum yararına üretime katkısı bulunması gereken mühendislik hizmetleri ise yaşamın her alanında etkili olmaktadır. Enerjinin her türünden, demiryolu yol seçimine, hammaddeden, üretilmiş maddeye kadar çok çeşitli alanlarda kullanılan mühendislik jeolojisinin yurdumuzdaki gelişimi pek de sağlıklı olmamıştır. Sağlıklı olmamasından daha doğal bir şey de olamazdı. Geri kalmışlığın ve dışa bağımlılığın en belirgin özelliklerinden biri olan, yabancı bilim adamı ve teknoloji ithali, ülkemizde yeni yeni aşılmaya başlanmıştır. Genelde tüm alanlarda gözlediğimiz dışa bağımlılık çok doğaldır ki yerbilimlerinde de etkin olmuştur. Gerekli kuruluşlarımızın, özellikle de meslek örgütlerimizin bilinçli ve tutarlı davranışlarıyla, artık dışa bağımlılıktan kurtulmamız gerekmektedir. Öncelikle üniversitelerde oluşan aksaklıkların giderilmesiyle yeni yetişen arkadaşların daha yetkin duruma gelmesi sağlanmalıdır. Tüm buplara karşın, ülke ve toplum çıkarlarını ön planda tutan yurtsever yerbilimcilerimizin olumlu katkıları da yadsınamayız. Örneğin çöküntüler yapacağı önceden söylendiği halde, bile bile inşaatı sürdürülen Ayaş tüneli giderek bir çıkmaza girmektedir. Aynı şekilde Oymapınar barajında, maliyeti korkunç yüksek rakamlara varan ve gereksiz olan Tilkiler enjeksiyon perdesinin kaldı-

rılması da yurtsever yerbilimciler için kazanılmış bir başarıdır. Günümüzde, modern teknolojinin gereği olarak, artık aynı meslek gurubundakilerin işbirliği bir yana, çok çeşitli disiplinlerdeki kişilerin işbirliği sonucu büyük projelerin yürütülebildiği günümüzde, kuruluşlarımızın uygulamaya yönelik çalışmalarında çoğunlukla görülen kopukluk, aynı projede, çeşitli kuruluşların, aynı amaca yönelik, ayrı çalışmalar yapmalarını ortaya çıkarmaktadır. Bu tür toplantı ve simpozyumlar, bir dereceye kadar, kişilerin ve kuruluşların çalışmalarını sergiledikleri bir yer olmakta öte, kuruluşlar arasındaki ilişki kopukluklarının da önüne geçmesi nedeniyle olumlu bir adım olmaktadır.

1978 yılında, 1. mühendislik jeolojisi simpozyumu çeşitli konularda verilen bildirilerle yapılmıştı. Bu 2. simpozyum ise, tek bir konu üzerinde yoğunlaştırılarak gerçekleştirilecektir. Konu, Türkiye açısından oldukça ilginçtir. Ülkemizde eriyebilir kayaların ve karst alanlarının yayılımı oldukça fazladır. Doğaldır ki bu tür alanlar üzerindeki mühendislik yapıları da özel çalışmaları gerektirecektir. Aslında bu konu ülkemizde çok daha önceleri bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Bir Keban barajı örneği, sorunu daha somut kavramlarla ortaya koymaktadır. Şu anda, özellikle baraj yapılarıyla ilgili pek çok proje, eriyebilir kayalar üzerinde uygulamayı gerektirmektedir. Karstik alanlarda kurulmuş barajlarda da hâlâ kaçak sorunları üzerinde çalış-

ılmaktadır. Burada ortaya, eriyebilir kayalarla ilgili bilimsel iletişimin uygulamadan çok geri kaldığı ortaya çıkmaktadır ve gerçekten de doğrudur. Aslında bu konuda örgütlenen bir bilimsel toplantı ülkemiz için geç kalmış bir çalışmadır. Eriyebilir kayalarla ilgili hem kuramsal hem de uygulama bilgilerinin her yönüyle şimdiye kadar ortaya konmamış olması büyük kayıp olmuştur. Öte yandan mühendislik jeolojisi alanına giren ve yaşantımızla doğrudan ilgili olan pek çok konularda bu tür toplantıların gün geçirilmeden yapılması gerekmektedir. Gün geçtikçe boyutları hızla büyüyen ve giderek artan kırsal kesimden kente göçüyle, çarpık ve plansız kentleşmenin getirdiği birbirini etkileyen sorunlar önümüzdeki yıllarda bir mühendislik jeolojisi sorunu olarak karşımıza çıkacaktır. Doğal yapı gereçlerinin sormusuzca ve adeta yağmalanırcaasına kullanılması çevre sorunlarından fiyat anarşisine kadar çeşitli biçimlerde etkisini göstermektedir. Örneğin, çok büyük bir kum deposu olarak bilinen Ankara Mürted ovasında bir süre sonra tek bir tane kum bulma olanağı kalmayacaktır. Taş ocakları olgusu günümüzde Hâlâ 1930'larda çıkarılan yasayla denetlenmektedir. Planlı ve düzenli bir çalışma ile rahatlıkla Türkiye'nin gereksinimini karşılayabilecek olan doğal yapı geççlerinin yıkımı ile birlikte, aynı şekilde bir başka sormusuzluk da bir başka boyutta karşımıza çıkmaktadır. Yapılarda fayans ve fayans türü kaplamaların yerine kullanabileceğimiz mermerden, çok

çeşitli kaplama taşlarına kadar potansiyelimiz varken, cam yünü veya ytonğ gibi dışa bağımlı yalıtım maddeleri yerine kullanılabilir perlit rezervlerine sahipken, ya çok lüks ya da çok ilkel (kerpik türü) iki yapı gereci arasında bocalıyoruz. Neden yerine koyabileceğimiz doğal yapı gereçleri varken yabancı teknolojiye bağımlı gereçler kullanıyoruz? Sorunlara çözümler aradığımız simpozium ve toplantılarda, çözümün neye hizmet edeceğini çok iyi bilmemiz gerekmektedir. Eriyebilir kayalar konusunda geç kalınmasının sonucu olan onarım ve düzeltme harcamaları sadece çıkarıcı çevrelerin işine yaramıştır. Bu durumda bilimsel toplantılarımıza seçilecek konuların bir sorun olarak geçmişte kalmış olanlar arasından değil yaşamımızı doğrudan etkileyen güncel konular arasından ve cesaretle seçilmesi gerektiği kanısındayız.

Ülkemizin bugünlerde duyduğu bir diğer gereksinim de tünelciliktir. Sorun, bu konuda yetişmiş eleman azlığı ile teknolojik yetersizliğin birleşmesi sonucu büyük boyutlara ulaşmaktır. Ayaç tüneli örneği ile güncellenen konu etkinliğini sürdürmektedir. Şu anda yapımı sürdürülen Kınık ve Urfa gibi iki büyük tünelde de ileride bir takım sorunlarla karşılaşılması olasıdır. Bu konuda da bütünleyemediğimiz bilgi ve teknolojik yetersizliğimiz tüm toplumu etkileyen sonuçlara ulaşmaktadır. DSİ Gn. Md. lüğü, 1979 yılında, yabancı uzmanlardan da yararlanarak bir tünelcilik semineri düzenlemiştir. En güzel yanı, ülkemize özgü koşullara dönük ve kendi olanaklarımızla uygulayabileceğimiz konuları kapsamı nedeniyle, çok yararlı olan bu seminerde ne yazık ki katılım çok kısıtlı tutulmuştur. Aynı şekilde tüm

yer bilimcilerimizin katılabileceği ve eski deneyimlerimizin de tartışılacağı bir simpoziumun yararı çok büyük olacaktır

Önümüzdeki günlerde karşılaşacağımız sorunları çoğaltmak olasıdır. Göneydoğu Anadolu projesi, Ankara Metro ve su temini projesi, İzmir körfezi temizleme projesi, Metropolitan kent planlamaları, Nükleer santral yer seçimi gibi, Tüm bu konular mühendislik jeolojisinin katkısını bekleyen sorunlar olarak durmaktadır. Ömümüzdeki günlerde Yaşamımızı doğrudan etkileyen bu tür konularda da tüm kuruluş ve örgütlerin, hatta konuya yakın disiplinlerin de katkısıyla ulusal çıkarlarımıza yönelik, yeterli ve doyurucu çalışmalar yapılması dileği ile saygılarımızı sunarım.